



# МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

пр-кт Берестейський, 10, м. Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 481-47-96  
E-mail: mon@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

Департаменти (управління) освіти і  
науки обласних, Київської міської  
державних (військово-цивільних)  
адміністрацій

Заклади дошкільної освіти

Про робочий час та педагогічне навантаження  
працівників закладів дошкільної освіти

Відповідно до пункту 1 Розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 06.07.2024 № 3788-IX «Про дошкільну освіту» (далі – Закон № 3788) із змінами, унесеними Законом України «Про Державний бюджет України на 2025 рік», Закон № 3788 набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію з 1 січня 2025 року.

Водночас підпунктом 1 пункту 5 Розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 3788 Кабінет Міністрів України зобов'язано протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом, тобто до 07.07.2025 року, привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом; забезпечити приведення нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у відповідність із цим Законом.

Тобто, попри те, що Закон України «Про дошкільну освіту» від 11.07.2001 № 2628-III (далі – Закон № 2628) втрачає чинність з 1 січня 2025 року, **нормативно правові акти, розроблені на його виконання**, та інші, зокрема, які регулюють питання трудових відносин працівників, оплати праці, наповнюваності груп, штатних нормативів тощо, **є чинними до приведення їх Кабінетом Міністрів України та міністерствами у відповідність з вимогами Закону № 3788.**

Трудові відносини у системі дошкільної освіти регулюються Кодексом законів про працю, законами України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», іншими нормативно-правовими актами.

Відповідно до Кодексу законів про працю нормальна тривалість робочого часу працівників не може перевищувати 40 годин на тиждень. Законодавством може встановлюватись скорочена тривалість робочого часу для окремих категорій працівників (учителів, лікарів та інших).



МОН № 1/416-25 від 08.01.2025

Підписав: Лісовий Оксен Васильович

Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000ED323600C71DB500

Дійсний: з 22.03.2023 0:00:00 по 21.03.2025 23:59:59

Робочий час – це установлений законодавством відрізок календарного часу, протягом якого працівник відповідно до правил внутрішнього трудового розпорядку, графіка роботи та умов трудового договору повинен виконувати свої трудові обов'язки.

Оплата праці педагогічним працівникам закладів дошкільної освіти здійснюється за встановлену кількість годин педагогічної роботи на ставку (посадовий оклад) на тиждень.

Станом на сьогодні є чинними норми Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти України від 15.04.1993 № 102 (далі – Інструкція № 102), та наказу Міністерства освіти і науки України «Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ» від 26.09.2005 № 557.

Пунктом 64 Інструкції № 102 визначено порядок встановлення розмірів ставок заробітної плати та посадових окладів залежно від обсягу навчального навантаження або педагогічної роботи.

Отже, педагогічним працівникам закладів освіти виплачується заробітна плата з урахуванням обсягу педагогічного навантаження, присвоєння кваліфікаційних категорій (педагогічних звань), тарифних розрядів, підвищень, надбавок та доплат.

Відповідно до частини першої статті 26 Закону № 3788 робочий час педагогічного працівника включає час, необхідний для здійснення ним освітнього процесу з вихованцями, а також виконання методичної, організаційної роботи та іншої педагогічної діяльності, передбаченої трудовим договором.

У статті 26 Закону № 3788 визначена скорочена тривалість робочого часу на одну тарифну ставку:

для керівника, вихователя-методиста, соціального педагога, асистента вихователя – 35 годин на тиждень;

для вихователя, практичного психолога та інших педагогічних працівників – 30 годин на тиждень.

При цьому з усього обсягу педагогічної роботи на тиждень виокремлено обсяг педагогічного навантаження педагогічного працівника (безпосереднє здійснення освітнього процесу з вихованцями), яке становить:

для вихователя, інструктора з фізкультури – 25 годин на тиждень;

музичного керівника – 24 години на тиждень;

практичного психолога, вчителя-дефектолога, вчителя-логопеда – 20 годин на тиждень;

керівника гуртка (студії, секції тощо), вчителя – 18 годин на тиждень.

Тобто, законодавством передбачено, що педагогічне навантаження педагогічного працівника (безпосереднє здійснення освітнього процесу з вихованцями) є складовою частиною робочого часу педагогічного працівника закладу дошкільної освіти.

Перелік і обсяг інших видів робіт педагогічної роботи педагогічних працівників може встановлюватись трудовими договорами та/або посадовими інструкціями.

Час початку і закінчення щоденної роботи встановлюється залежно від режиму роботи закладу дошкільної освіти та затверджених в установленому порядку правил внутрішнього трудового розпорядку закладу.

Відповідно до Типових правил внутрішнього розпорядку для працівників державних навчально-виховних закладів України, затверджених наказом Міністерства освіти України від 20.12.93 № 455 (із змінами), у межах робочого дня педагогічні працівники закладу освіти повинні вести всі види навчальної, методичної та іншої роботи, передбаченої, зокрема, трудовим договором та/або посадовими інструкціями. Педагогічним працівникам забороняється змінювати на свій розсуд розклад занять і графіки роботи; передоручати виконання трудових обов'язків. Усі питання, пов'язані із застосуванням правил внутрішнього розпорядку, розв'язує керівник закладу освіти в межах наданих йому повноважень. Правила внутрішнього трудового розпорядку мають вивішуватись у закладі освіти на видному місці.

Щодо обліку робочого часу, то слід зазначити, що Типову форму таблицю обліку використання робочого часу визначено наказом Державного комітету статистики України від 05.12.2008 № 489. Форма носить рекомендаційний характер і складається із мінімальної кількості показників, необхідних для заповнення форм державних статистичних спостережень. При необхідності форма може бути доповнена іншими показниками, необхідними для обліку.

Щодо розрахунку кількості штатних одиниць інформуємо, то у зв'язку із новими нормами Закону № 3788 щодо робочого часу педагогічних працівників на ставку і зміни педагогічного навантаження, будуть внесені зміни до Типових штатних нормативів закладів дошкільної освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 04.11.2010 № 1055.

До внесення змін до Типових штатних нормативів рекомендуємо керуватися розрахунком кількості штатних одиниць у закладах дошкільної освіти компенсуючого та комбінованого типів, зазначеним у листі Міністерства освіти і науки України та ЦК Профспілки працівників освіти і науки України від 18.02.2011 № 1/9-114, № 02-8/100 «Про застосування Типових штатних нормативів дошкільних навчальних закладів».

Найменування посади	Кількість штатних одиниць (максимальна) у закладах компенсуючого та комбінованого типів з розрахунку на одну групу в залежності від режиму роботи (з урахуванням 20 хвилин для передачі зміни)									
	4 години*		9 годин		10,5 годин		12 годин		24 години**	
	5-денний робочий тиждень	5-денний робочий тиждень	6-денний робочий тиждень	5-денний робочий тиждень	6-денний робочий тиждень	5-денний робочий тиждень	6-денний робочий тиждень	5-денний робочий тиждень	6-денний робочий тиждень	
Вихователі	0,8*	1,87	2,24	2,17	2,6	2,47	2,96	2,87**	3,44**	

\* Без урахування часу на передачу зміни 20 хвилин.

\*\* Враховано на передачу зміни 20 хвилин.

Щодо оплати праці педагогічних працівників закладів дошкільної освіти, то на сьогодні застосовуються схеми посадових окладів, визначені наказом Міністерства освіти і науки України від 26.09.2005 № 557 «Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ» (далі – наказ № 557) та постановою Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери».

Постановою Кабінету Міністрів України від 11.01.2018 № 22 (із змінами, внесеними постановою від 10.07.2019 № 695) передбачено встановлення підвищення посадового окладу усім педагогічним працівникам закладів освіти, у тому числі й дошкільної освіти, на 10 відсотків.

Крім цього, розміри та умови встановлення підвищень посадових окладів (ставок заробітної плати) педагогічним працівникам закладів освіти, надбавок і доплат за окремі види педагогічної діяльності визначені постановами Кабінету Міністрів України від 31.01.2001 № 78, від 23.03.2011 № 373, від 28.12.2021 № 1391 та ін.).

Також, відповідно до статті 32 Закону України «Про місцеве самоврядування» до повноважень органів місцевого самоврядування належить, зокрема, управління закладами освіти, які належать територіальним громадам або передані їм, організація їх матеріально-технічного та фінансового забезпечення; сприяння діяльності дошкільних та позашкільних закладів освіти тощо.

Зауважуємо, що відповідно до наказу № 557 працівникам закладів можуть бути встановлені надбавки у розмірі до 50 відсотків посадового окладу (ставки заробітної плати) за виконання особливо важливої роботи (на строк її виконання) та за складність, напруженість у роботі. Граничний розмір зазначених надбавок для одного працівника не повинен перевищувати 50 відсотків посадового окладу (ставки заробітної плати).

Крім цього, звертаємо увагу, що відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2011 № 373 «Про встановлення надбавки педагогічним працівникам закладів дошкільної, позашкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), вищої освіти, інших установ і закладів незалежно від їх підпорядкування» (із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 11.01.2018 № 23) надбавка за престижність педагогічної праці встановлюється педагогічним працівникам в розмірі від 5 до 30 відсотків посадового окладу (ставки заробітної плати). Розмір надбавки встановлюється керівником закладу в межах фонду оплати праці.

Отже, з метою збільшення розміру заробітної плати працівників закладів дошкільної освіти органи місцевого самоврядування можуть встановлювати педагогічним працівникам закладів дошкільної освіти надбавку за престижність педагогічної праці у максимальному розмірі, а також надбавки за виконання особливо важливої роботи та за складність, напруженість у роботі відповідно та на умовах, визначених у наказі № 557.

Звертаємо увагу, що Законом № 3788 встановлено, що засновники державних і комунальних закладів дошкільної освіти мають право встановлювати посадові оклади, доплати, надбавки та грошові винагороди у розмірі, що перевищує розмір, визначений Кабінетом Міністрів України, а також **мають право встановлювати для працівників додаткові винагороди та допомоги, крім передбачених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами у сфері освіти.** Засновник закладу дошкільної освіти та/або заклад дошкільної освіти має право встановлювати додаткові види та розміри надбавок, доплат, винагород, допомоги тощо за рахунок власних надходжень такого закладу.

Міністр

Оксен ЛІСОВИЙ